

A Magyar Hadtudományi Társaság beszámoló küldöttgyűlése

2020. szeptember 11-én került sor a Magyar Hadtudományi Társaság eredetileg márciusra tervezett, a koronavírus-járvány miatt elhalasztott beszámoló küldöttgyűlésére, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Hungária körúti campusának dísztermében. A járványveszély elkerülése érdekében rendkívüli óvintézkedések mellett megtartott küldöttgyűlést Szenes Zoltán nyugálományú vezérezredes, egyetemi tanár, a Társaság elnöke nyitotta meg. Köszöntőjében kiemelte, hogy a vírushelyzet és a törvényes beszámolási kötelezettség közeledő határideje miatt különösen örömteli, és a Társaság életerejét mutatja, hogy a 103 küldöttből 63 fő megjelent, így a határozatképesség biztosított.

A köszönetnyilvánítás után ismertette a küldöttgyűlés tervezett napirendjét, amelyet a beszámolókkal együtt a küldöttek előre megkaptak, illetve a Társaság honlapján (www.mhtt.eu) is olvashattak. A küldöttgyűlés ezt követően nyílt szavazással, egyhangúlag elfogadta a napirendi pontokat, a tisztségviselők személyét, és hozzájárult ahhoz, hogy az eseményen hangfelvétel készüljön.

Az elfogadott napirendi pontok a következők voltak:

1. A tisztségviselők megválasztása (levezető elnök, a Szavazatszámoló Bizottság, a jegyzőkönyvvezető és a jegyzőkönyv-hitelesítők), napirendi pontok elfogadása (nyílt szavazás).

Előadó: Szenes Zoltán, az MHTT elnöke

2. Vendégelőadás: A Magyar Honvédség modernizációja és a hadtudomány. Előadó: Sticz László dandártábornok, a Magyar Honvédség Parancsnoksága Haderőtervezési Csoportfőnökség csoportfőnöke
3. A Társaság 2019. évi tevékenységéről készült beszámoló megvitatása és elfogadása.
Előadó: Szenes Zoltán, az MHTT elnöke
4. Beszámoló a Társaság 2019. évi pénzügyi gazdálkodásáról, a pénzügyi beszámoló elfogadása.
Előadó: Dénes László, gazdasági elnökhelyettes
5. A Társaság 2020. évi munkatervének megtárgyalása és elfogadása.
Előadó: Szenes Zoltán, az MHTT elnöke
6. A Felügyelő Bizottság beszámolójának elfogadása.
Előadó: Csery-Szűcs Péter, a Felügyelő Bizottság elnöke
7. Az Etikai Bizottság beszámolójának elfogadása, új Etikai Kódex jóváhagyása.
Előadó: Király László, az MHTT Etikai Bizottságának elnöke
8. A Társaság új gazdasági elnökhelyettesének megválasztása (nyílt, majd titkos szavazás).
Előadók: Fórizs Sándor, a Jelölő Bizottság elnöke
Heiling Ottó, a Szavazatszámoló Bizottság elnöke
9. Javaslat a Társaság Díj Szabályzatának módosítására, határozathozatal.
Előadó: Krizbai János, az MHTT elnökhelyettese, a Díjbizottság elnöke
10. Elismerések átadása.
Átadó: Szenes Zoltán, az MHTT elnöke
11. Egyebek, illetve a küldöttgyűlés bezárása.
Előadó: Hegedűs Henrik alelnök, a küldöttgyűlés levezető elnöke.

Előadás

a Magyar Honvédség modernizációjáról és a hadtudomány szerepéről

Szenes Zoltán elnök a megnyitójában külön is említette a Hadtudományi Társaság küldöttgyűlésén újnak számító, a Magyar ENSZ Társaság gyakorlatából átemelt főelőadás műfajának programba illesztését. Ezt Sticz László dandártábornok, a Magyar Honvédség Parancsnoksága Haderőtervezési Csoportfőnökség csoportfőnöke tartotta *A Magyar Honvédség modernizációja és a hadtudomány* címmel.

A PowerPoint-os előadás bevezetője rövid visszapillantást nyújtott a Zrínyi-program születéséről, arról a történelmi pillanatról, amikor a történelmi szükségszerűség találkozott a politikai támogatással, a pénzügyi források hozzárendelésével és a jó időpontban elkészült tervekkel. A 2016-ban indított Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési program (amelyet, mint megtudhattuk, mára inkább Zrínyi HHP-nek neveznek a haderőtervezők, mivel a tervezési ciklus vége már 2030) a honvédelem és a haditechnika együttes modernizációját tűzte ki célul. Elméleti alapként Sticz dandártábornok Szun Ce, Zrínyi Miklós és Clausewitz munkásságát és a legújabb hadtudományi kutatásokat említette. A haderő komplex fejlesztési tervének névadójaként egyenesen a hadtudományi író és katona Zrínyi Miklóst (1620–1664) nevezte meg,

és az ő szavait („fegyver, fegyver, fegyver kívántatik...”), illetve a haderőfejlesztés és -tervezés, a számvetések készítése példaként a *Tábori kis tracta* című munkáját emelte ki.

Ezt követően röviden felvázolta azt a biztonsági környezetet, amelyre válaszként született meg a Zrínyi HHP. A legfőbb elemek: a gazdasági súlypontok áthelyeződése, a pandémia, a migráció, a klímaváltozás, a szervezett bűnözés, a többpólusú világ kialakulása és az ezzel járó instabilitás együtt arra a következtetésre vezették a politikai és a katonai vezetést, hogy a biztonsági környezet romlása nem átmeneti jelenség, és a kihívásokra egy valós képességekkel rendelkező, hiteles, rugalmas, ellenálló, a szövetségi keretek között is alkalmazható, de önállóan is reagálni képes nemzeti haderőre van szükség. Ennek nyomán született meg a védelmi képességek fejlesztésének, folyamatos transzformációjának az elgondolása, ami a Zrínyi-programban öltött testet.

E program keretében a Magyar Honvédség hosszú távú képességfejlesztésével együtt meg kell tervezni és végre kell hajtani az elavult eszközök fokozatos lecserélését, a magyar hadiipar talpra állítását és fejlesztését, valamint a Magyar Honvédség és a társadalom közelítését. Azaz a program nem csak a haderő, de a magyar gazdaság fejlesztését is szolgálja, és humán, társadalmi célkitűzései is vannak. Sticz tábornok látványos grafikonon mutatta be a védelmi kiadások alakulását a program előtti és a tervezett futama alatti időszakban, pontosan jelezve a fejlesztés történelmi jelentőségét, amely szerint a honvédelmi finanszírozás a 2010-es évek 1% alatti GDP részarányáról a 2020. évben 1,28%-ra emelkedik, ami 2024-re várhatóan eléri a 2,08%-ot.

A küldöttgyűlés résztvevői a haderőtervezés legilletékesebb vezetőjétől kaptak betekintést a tervezési-fejlesztési tervekbe és e szerteágazó munka részleteibe. Az előadó nem titkolta, hogy a haditechnikai modernizáció újfajta megközelítést tett és tesz szükségessé a haderőtervezésben is. Első lépésként egy képességleltár és -térkép készült, majd ennek alapján megfogalmazták a hiányokat és a szükséges fejlesztések irányát. A tervezés a NATO által elfogadott eljárási mód alapján történik, amelynek során a folyamatokat teljes életciklusukban vizsgálják: a beszerzés, a fenntartás, a működtetés és a kivonás egyidejű és komplex figyelembe vételével. A tervezéshez tartozik az új haditechnikának megfelelő szabályzók, doktrinák és szabályzatok elkészítése, a katonai szervezetek, a kiképzési tervek, a logisztikai támogatás, vezetésirányítás szükség szerinti átalakítása és az infrastrukturális feltételek (raktárak, közlekedés stb.) biztosítása.

Az előadás következő részében Sticz dandártábornok átfogó, táblázatokban is összefoglalt képet adott a szárazföldi haderő és a légi modernizációjának állásáról, a már beszerzett, beszerzés alatt álló és tervezett haditechnikai eszközökről, valamint a valós katonai képesség másik alapvető szereplőjével, a katonával kapcsolatos fejlesztésekről. Az egyéni túlélőképesség fokozását szolgálja a katonák ruházatának, védőfelszerelésének, fegyverzetének, a digitális vezetési, irányítási és egyéb eszközeinek megújítása, amelyet a „digitális katona” program foglal magában. Végül szó esett a katonai vezetésirányításban mindezekkel párhuzamosan bekövetkezett változásról, struktúraváltásról, amelynek nyomán a stratégiai szintet a Magyar Honvédség Parancsnoksága, a hadműveleti szintet az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság és az MH Transzformációs Parancsnokság, a harcászati szintet a katonai szervezetek jelentik.

Az előadás utolsó nagy egységéhez, a hadtudomány helyéhez és szerepéhez a transzformáció fogalmának definiálásán keresztül jutott el Sticz László. Az általa adott meghatározás szerint a transzformáció folyamatos, meghatározott végállapot nélküli proaktív tevékenység, amelynek mozzanatai: a jövőkutatás, a tapasztalatfeldolgozás, a doktrinafejlesztés (stratégiák, szabályzatok) és a katonai-szakmai tudományos munka. Ebben a modellben a jövőkép kialakítása a tudományos kutatás, az igények megfogalmazása a haderőnemi szemlélők, a szakmai irányítás a haderőnemi tervezők és a Transzformációs Parancsnokság feladata, míg a katonai szervezetek a végrehajtók. A hadtudomány a Magyar Honvédség Parancsnoksága értelmezésében olyan, elméleti tételeket és tapasztalatokat összefoglaló ismeretrendszer, amelynek lényegi ismertetőjegye a visszacsatoló tapasztalatelemzés. Helye és szerepe a jövő biztonsági, technikai stb. irányainak előrejelzése, a jövőkutatás a haderő megújítása érdekében, az innovatív gondolkodás és nem utolsósorban a társadalom és a haderő közötti közvetítés.

Az előadást követően mód nyílt néhány kérdés megfogalmazására. A kérdések között felmerült az inkurrencia, a lecsereendő szovjet haditechnika sorsa, az önkéntes tartalékos rendszer. E napirendi pontot Szenes Zoltán, az MHTT elnöke zárta le, azzal, hogy a Társaság tagságának és különösen szakértőinek feladata a magyarázat („mi történik?”) keresése és a jövőkép, a várható hadművészeti, haditechnikai irányok megfogalmazása.

A Magyar Hadtudományi Társaság küldöttgyűlésén elfogadott határozatok

A következő két napirendi pont az Elnökség beszámolójának és a Társaság 2020. évi munkatervének az együttes megtárgyalása és elfogadása volt. Mindkettőt Szenes Zoltán terjesztette elő szóbeli kiegészítéssel. Az előbbihez kapcsolódva kiemelte, hogy 2019 a NATO 70. évfordulója jegyében telt el. Az ezt középpontba állító egyetemi rendezvényeken több mint 500 fő vett részt, s készült egy NATO-kötet is. Új kezdeményezések is indultak: a Társaság új social média fórumokon (Facebook, Instagram) jelent meg, elindult a workshop rendszer, amelynek keretében alkalmanként 40-50 embert sikerült mozgósítani, nyitott a Társaság a fiatalok irányába, amelynek eredményeként a 2019-ben újonnan belépő 80 fő között a 30 év alattiak aránya elérte a 45%-ot. Ugyancsak fontos kezdeményezésnek nevezte, hogy a Nemzeti Közszerológiai Egyetem hallgatói az MHTT-ben tölthetik a szakmai gyakorlatot (eddig 3 fő élt ezzel a lehetőséggel).

Az elnök önkritikusan szólt az elmaradt együttműködésről az MH kutatóhelyeivel, valamint a kutatási projektek hiányáról. Fontosnak nevezte, hogy a Társaságnak legyenek saját tudományos programjai, és hogy megteremtődjenek a feltételei annak, hogy a Társaság befogadjon pályázatokat, és ezáltal új pénzforrásokat vonjon be a működéséhez.

A 2020. évi tervek közül kiemelte a Társaság *Hadtudomány* című folyóiratának a nemzetközi térre való kilépését szolgáló kezdeményezéseket, valamint az MHTT megalakulásának 30. évfordulójáról való méltó megemlékezést. Ám a nagyszabású tervekkel kapcsolatban józanságra intett, részben a koronavírus járvány, részben a Társaság pénzügyi nehézségei, átmeneti likviditási gondjai miatt. A fent említett fő

feladatok mellett ezért ebben az évben legfeljebb egy (feltehetően online) stratégiai konferencia és egy, a nemrég elkészült Nemzeti Biztonsági Stratégiát középpontba állító (szintén online) workshop megrendezésével kell számolni. A jövőbeli, 2021. évi feladatok közül kiemelte a Társaság Alapszabályának áttekintését, az MHP parancsnokhelyettség, mint a tudományos ügyek felelősével, valamint a HM tudományért felelős főosztályával való kapcsolat megerősítését.

Az elnöki összefoglaló nyomán többen hozzászóltak a beszámolóhoz, kiegészítve a 2020. évi programokat. Nagy László, a Biztonságpolitikai Szakosztály elnöke a „Mindenki hadtudománya” sorozat folytatását, Kocsis László a Légierő Szakosztály képviselőjében az általuk a gimnáziumokban és a Kőbányai Művelődési Központban folyó előadásorozatot, Horváth Attila a Védelemigazgatási és Logisztikai Szakosztály elnöke a fiatalítás fontosságát és a korábbi elnökség erre irányuló törekvéseit emelte ki. Koós Tamás, a Geoinformációs Szakosztály elnöke pedig felhívta a figyelmet, hogy a tervezetben nem jelent meg a beküldött beszámolójuk és programjuk.

A küldöttek a fenti kiegészítéssel egyhangú szavazással elfogadták a Társaság 2019. évi beszámolóját és a 2020. évi munkatervét, amelynek értelmében a Társaság 2020. évi kiemelt rendezvénye a novemberre tervezett „30 éves a Társaság” jubileumi megemlékezés lesz.

Már a beszámolóhoz fűzött elnöki kiegészítésben is szerepelt, hogy a 2020. évben átmeneti likviditási gondokkal küszködik a szervezet. Ezt részletezte Dénes László, gazdasági elnökhelyettes, a pénzügyi jelentéshez tett megjegyzéseiben. A tervezett 6,5 millió Ft-os HM támogatás helyett 4,5 milliót, az MTA-tól a folyóirat megjelenítésére pályázott 1,4 millió Ft helyett 800 ezer Ft-ot kap a Társaság, bár a küldöttgyűlés időpontjában még ezek az összegek sem érkeztek be a számlára. Mindez azt mutatja, hogy a jövőben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a tagtoborzásra, a pályázatokra és az adók 1%-ának a bevonására a saját bevételek növelése, a pénzügyi stabilitás érdekében. A nehézségek ellenére a Társaság a betervezett célokat némi módosítással és szigorú pénzügyi fegyvellemmel a 2019-es évben és várhatóan a 2020. évben is meg tudja valósítani.

A küldöttgyűlés ezt követően egyhangúlag elfogadta a 2019. évi pénzügyi beszámolót, majd tudomásul vette a Felügyelő Bizottság és az Etikai Bizottság

jelentését a 2019. évben végzett munkáról, végül jóváhagyta az utóbbi által kidolgozott új Etikai Kódexet.

A küldöttgyűlésen került sor a magánéleti okokból lemondó Dénes László gazdasági elnökhelyettes utódjának megválasztására. A Jelölő Bizottság elnöke, Fórizs Sándor nyugállományú dandártábornok egy főre tett javaslatot: a pénzügyi és jogi végzettséggel is rendelkező dr. Kenessei Zsolt főhadnagy, az NKE HHK oktatója személyében, amelyet a küldöttgyűlés jóváhagyott, majd egyhangú titkos szavazással elfogadott. A Társaság Alapszabálya értelmében ugyancsak a küldöttgyűlésnek kellett dönteni a Társaság adományozta díjak összegéről, amelyre a Díjbizottság elnöke, Krizbai János nyugállományú ezredes, a Társaság elnökhelyettese terjesztett be javaslatot. Az egyhangú döntés szerint a Tanárky-díj összege nettó 300.000 Ft-ra, a Korponay-díj összege nettó 150.000 Ft-ra módosult.

A Magyar Hadtudományi Társaság legfontosabb fóruma a küldöttgyűlés, ezért ezen az eseményen nyújtotta át Szenes Zoltán elnök Nagy László nyugállományú ezredesnek, a Társaság egykori elnökének és az Elnökség örökös tagjának a legnagyobb elismerést jelentő Életmű-díjat (aranygyűrűt), laudálva a kitüntetettnek a Társaság érdekében évtizedeken keresztül végzett munkáját. Ugyancsak ezen alkalommal köszönte meg névre szóló társasági emléklappal a távozó gazdasági elnökhelyettes, Dénes László tevékenységét. Zsigovits László és Jakab László pedig a Társaság Erdemes tagja oklevelet és névre szóló emléklapet kapott.

A beszámoló küldöttgyűlést a levezető Hegedűs Henrik, a Társaság alelnöke azzal zárta be, hogy a meghozott döntéseknek köszönhetően biztosított a Társaság törvényes működése, és ez biztos alapot nyújt a 2020. évi programok és célkitűzések megvalósításához.

Hausner Gábor